

Sygn. akt VIII C 569/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2023 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Anna Bielecka-Gąszcz

Protokolant: staż. Aleksandra Łuczak

po rozpoznaniu w dniu 18 sierpnia 2023 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa H. M.

przeciwko A. K. (1) i P. K.

o zapłatę 1.243,63 zł

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powódki na rzecz pozwanej A. K. (1) kwotę 287 zł (dwieście osiemdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt VIII C 569/21

UZASADNIENIE

W dniu 9 kwietnia 2021 roku powódka H. M. wytoczyła przeciwko pozwanym solidarnie A. K. (1) i P. K. powództwo o zasądzenie kwoty 1.243,63 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Powódka wyjaśniła, że na kwotę dochodzoną pozwem składają się: opłaty za zużycie energii cieplnej 1.181,63 zł oraz kwota 62 zł za wyrobienie pilota szlabanu wjazdowego. W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że występując jako pełnomocnik rodziny K., w miesiącu lutym 2019 roku udostępniła bratu W. K. (1) lokal położony przy ul. (...) w Ł., który był przez niego wykorzystywany jako magazyn w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej w zakresie napraw maszyn włókienniczych. Wcześniej, w 2003 roku, powódka zawarła ze Wspólnotą Mieszkaniową umowy na dostarczanie do lokalu wody, odbieranie ścieków oraz sprzedaż ciepła. W dniu 8 lutego 2019 roku W. K. (1) zawarł w obecności powódki umowę z (...) na dostawę energii elektrycznej do wskazanego powyżej lokalu mieszkalnego. Jednocześnie podpisał oświadczenie z dnia 17 marca 2019 roku, zgodnie z którym będzie on uiszczal opłaty za centralne ogrzewanie oraz inne opłaty eksploatacyjne, bezpośrednio na rachunek bankowy Wspólnoty Mieszkaniowej. Powódka wskazała, że początkowo W. K. (1) sam na bieżąco regulował wszystkie płatności, z czasem jednak zaczął tracić zdrowie, wtedy zobowiązał swoją córkę - pozwaną A. K. (1), która była jednocześnie księgową w jego firmie, aby dokonywała wszystkich płatności w imieniu ojca. Mimo zobowiązania ojca, pozwana dokonała tylko jednej wpłaty w dniu 4 listopada 2019 roku w kwocie 200 zł i od tego czasu nie realizowała żadnych wpłat. W. K. (1) zmarł w dniu 25 grudnia 2019 roku, a na dzień jego śmierci pozostały zaległości w płatnościach za użytkowanie wskazanego powyżej lokalu. Zgonie z treścią aktu poświadczenia dziedziczenia, spadek po W. K. (1) nabyli z dobrodziejstwem inwentarza: żona M. K., oraz dzieci A. K. (1) i P. K., po 1/3 każde z nich. Po śmierci brata, powódka dokonała otwarcia lokalu w obecności pozwanych. Ze względu na brak dostępu do placu przed

budynkiem powódka była zmuszona do dorobienia pilota do szlabanu, którego koszt wyniósł 93 zł. Pismem z dnia 12 lutego 2021 roku powódka wezwała spadkobierców do zapłaty kwot objętych niniejszym pozwem, proporcjonalnie od posiadanych przez nich udziałów spadkowych. Żona zmarłego dokonała zwrotu wskazanych powyżej kwot, w związku z tym roszczenie dochodzone pozwem zostało ograniczone do tych kwot, które obciążają pozwanych. **(pozew k. 2-4)**

W dniu 23 czerwca 2021 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi wydał przeciwko pozwanym solidarnie nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym. **(nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym k. 35)**

Pozwana A. K. (1) zaskarżyła powyższy nakaz zapłaty sprzeciwem w całości, wnosząc o oddalenie powództwa w całości. Pozwana podniosła zarzut braku legitymacji czynnej powódki, zarzut nieistnienia wierzytelności oraz zarzut nieudowodnienia roszczenia co do zasady i wysokości. W uzasadnieniu wskazała między innymi, że powódka nie przedłożyła żadnych dowodów na istnienie jakichkolwiek zobowiązań finansowych. Zakwestionowała podpis W. K. (1) widniejący na załączonym do pozwu „oświadczeniu z dnia 17 marca 2019 roku”. Pozwana zaprzeczyła jakoby W. K. (1) zobowiązał ją dokonywania regularnych wpłat z tytułu używania lokalu na konto wspólnoty mieszkaniowej i zaprzeczyła temu by jej ojciec wymagał pomocy przy dokonywaniu płatności, wskazując, że do dnia 15 listopada 2019 roku ojciec codziennie stawiał się w pracy i był całkowicie samodzielny. **(sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym k. 44-50)**

W odpowiedzi na sprzeciw A. K. (1), powódka podtrzymała powództwo. Wskazała, że zwrot kosztów o które wystąpiła do Sądu, należy się Wspólnocie Mieszkaniowej (...) 24, gdyż Wspólnota ta uregulowała płatności dla dostawcy ciepła V. za odsprzedaną energię cieplną do lokalu, z którego korzystał zmarły W. K. (1). Z uwagi na fakt, iż lokal został zwolniony w połowie 2018 roku, brat wyraził chęć użyczenia go i przeznaczenia na pomieszczenie magazynowe. Powódka przekazała mu komplet kluczy wraz z pilotem w październiku 2018 roku. Pozwana prowadziła księgowość w firmie (...), wobec czego posiadała dostęp do dokumentów związanych z użyczeniem lokalu przy ul. (...). Brat podpisując z powódką oświadczenie otrzymał oryginał – w posiadaniu powódki jest jedynie kserokopia w/w dokumentu, oryginał w dokumentach firmy. We wrześniu 2019 roku brat poprosił powódkę aby wyłożyła pieniądze i wpłaciła zaległość za centralne ogrzewanie – kwotę 300 zł. Miała otrzymać zwrot na konto osobiste. Przelew dokonała tylko żona W. K. (1) w dniu 5 września 2020 roku. **(odpowiedź na sprzeciw k. 67-72)**

W piśmie procesowym złożonym na rozprawie w dniu 16 czerwca 2023 roku pełnomocnik pozwanej podniósł zarzut braku legitymacji czynnej powódki, braku istnienia wierzytelności, braku dowodów wskazujących na obowiązek poniesienia kosztów, o których mowa w pozwie. Z ostrożności procesowej podniósł zarzut potrącenia wierzytelności dochodzonej przez powódkę z wierzytelnością przysługującą pozwanej wobec powódki, a wynikającą ze sprzedaży maszyny U. T. 3 przechowywanej przez powódkę w nieruchomości położonej przy (...) 24 w Ł., a wchodzącej w skład masy spadkowej oraz wierzytelnością przysługującą pozwanej z tytułu udziału w należnościach otrzymywanych przez powódkę w związku z najmem tej nieruchomości.

W uzasadnieniu podkreślono, że powódka wywodzi swoje roszczenie z umowy najmu (której treści nie przedkłada, a jedynie lakoniczne oświadczenie mające pochodzić od zmarłego), jednakże z księdze wieczystej nr (...) dotyczącej przedmiotowej nieruchomości wynika, że jej właścicielami byli J. K. (1), B. K., W. K. (1), L. K. (1) oraz K. K. (2), zaś wszystkie te osoby zmarły. Osoby te nie żyły już w dacie sporządzenia „Protokołu przekazania-przejęcia zarządu nad częścią nieruchomości zabudowanej”, w którym znajduje się zapis, że powódka okazała swoje pełnomocnictwo uzyskane od osób wpisanych do księdze wieczystej tej nieruchomości. Data tego protokołu to 18 września 2001 roku, wówczas wymienione w księdze wieczystej osoby nie żyły. Powódka domagając się rozliczenia z nieruchomości i wykazując swoją legitymację winna dysponować pełną wiedzą dotyczącą spadkobrania i wielkości udziałów każdego ze spadkobierców, a będąc siostrą zmarłego dziedziczyłaby nieruchomość w tej samej linii co i on. Pozwana zakwestionowała istnienie jakiegokolwiek umowy najmu zawieranej przez zmarłego W. K. (2), który prawdopodobnie był jednym z wielu współwłaścicieli nieruchomości, podobnie jak powódka. **(pismo procesowe k. 138-141)**

Powyższy nakaz zapłaty został także zaskarżony sprzeciwem w całości przez drugiego z pozwanych – P. K., który również wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz podniósł tożsame zarzuty i twierdzenia, co pozwana A. K. (1). **(sprzeciw od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym k. 152-153)**

W dalszym toku postępowania, w tym na rozprawie w dniu 18 sierpnia 2023 roku, stanowiska procesowe stron nie uległy zmianie. **(protokół rozprawy k. 149-150, k. 197-201v, odpowiedź na sprzeciw k. 152-153, pismo k. 159-166, k. 202-204)**

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Dla nieruchomości położonej przy ul. (...) w Ł. prowadzona jest księga wieczystą nr (...), w której jako współwłaściciele ujawnieni są: J. K. (1), B. K., W. K. (3), L. K. (2) oraz K. K. (2) (rodzeństwo). **(kserokopia wydruku treści księgi wieczystej k. 117-118)**

Wszystkie te osoby nie żyły już w 2001 roku, po części z nich oraz po ich spadkobiercach zostały przeprowadzone postępowania spadkowe, ale nie po wszystkich, w związku z tym stan prawny tej nieruchomości nie jest w chwili obecnej uregulowany. W. K. (1) jako spadkobierca nabył udział w prawie własności przedmiotowej nieruchomości, podobnie jak powódka, ale udziały te nie są bliżej dokładnie określone. **(okoliczności bezsporne, zeznania powódki k. 197v-198, zeznania pozwanej k. 199v-201, zeznania pozwanego k. 201)**

W dniu 30 czerwca 2003 roku Administracja (...) Ł. (...) z siedzibą w Ł., jako strona przekazująca, przekazała „współwłaścicielom części nieruchomości zabudowanej położonej w Ł. przy ul. (...): Panom J., B., W. i L. K. (2) oraz Pani K. K. (2), zastąpionym przez pełnomocnika Panią H. M., na mocy pełnomocnictwa z dnia 18 września 2001 roku”, zarząd nad częścią nieruchomości zabudowanej położonej w Ł. przy ul. (...), a obejmującej budynek użytkowy o powierzchni 41,50 m². **(kserokopia protokołu przekazania- przejęcia k. 13-13v)**

W dniu 30 czerwca 2003 roku pomiędzy Wspólnotą Mieszkaniową nieruchomości położonej przy ul. (...) (usługodawcą) a „właścicielami części zabudowanej nieruchomości położonej przy ul. (...), reprezentowanymi przez Panią H. M.” (usługobiorcą) została podpisana umowa o dostarczanie wody i odbieranie ścieków przez usługodawcę z sieci miejskiej do /z urzędzeń usługobiorcy, na potrzeby lokalu użytkowego. **(kserokopia umowy k. 5-6)**

W dniu 30 czerwca 2003 roku pomiędzy Wspólnotą Mieszkaniową nieruchomości położonej przy ul. (...) (usługodawcą) a „właścicielami części zabudowanej nieruchomości położonej przy ul. (...), reprezentowanymi przez Panią H. M.” (usługobiorcą) została podpisana umowa o dostarczanie przez usługodawcę w okresie sezonu grzewczego ciepła w wodzie gorącej na potrzeby centralnego ogrzewania pomieszczeń lokalu użytkowego usługobiorcy. **(kserokopia umowy k. 7-8)**

W. K. (1) zmarł w dniu 25 grudnia 2019 roku. Spadek po nim, z dobrodziejstwem inwentarza nabyli: żona M. K., córka A. K. (1) i syn P. K. w udziałach po 1/3 części spadku każde z nich. **(kserokopia wypisu aktu poświadczenia dziedziczenia k. 14-14v)**

Pod adresem przy ul. (...) w Ł. poza powyższym budynkiem użytkowym o pow. około 40 m², znajduje się także kamienica. Powódka wraz z kuzynami w latach 90-tych prowadziła starania dotyczące odzyskania tejże kamienicy położonej przy ul. (...) w Ł., które nie zakończyły się sukcesem.

Powódka została umocowana do reprezentowania w sprawie o odzyskanie kamienicy przez część z domniemanych spadkobierców J., B., W., L. K. (2) i K. B. B., W. K. (4), T. S., Z. K. (1), J. K. (2), A. K. (2), M. O., E. E., K. K. (3), A. R., A. P., J. K. (3), W. K. (1), W. K. (5), Z. K. (2), M. K., A. K. (3), A. J., K. K. (4), G. K., A. K. (4), J. K. (4), Z. B., J. M., A. M., E. A., M. J., D. D., T. T., H. P., J. M., J. T., H. D., A. T., A. S., B. Ł. i M. Z..

Z pełnomocnictw udzielonych przez J. T., H. D., A. T., A. S., B. Ł., H. P. i J. M. wynikało dodatkowo umocowanie powódki do sprawowania zarządu nieruchomościami wchodzącymi w skład masy spadkowej po poszczególnych spadkodawcach.

Osoby, które udzieliły tych pełnomocnictw, były w jakichś udziałach spadkobiercami po osobach ujawnionych w księdze wieczystej jako współwłaściciele nieruchomości, ale to nie wszyscy spadkobiercy i część z osób, które udzieliły pełnomocnictw już nie żyje. **(kserokopie pełnomocnictw k. 167-177, zeznania powódki k. 197v-199v, zeznania pozwanej k. 199v-201, zeznania pozwanego k. 201)**

Powódka przez długi czas nie informowała pozwanych, że W. K. (1) był w rzeczywistości współwłaścicielem przedmiotowej nieruchomości obejmującej budynek użytkowy o pow. ok. 40 m², utrzymując, że korzystał z niego na podstawie umowy najmu. Wiele osób, będących spadkobiercami po poprzednich właścicielach, pozostaje w niewiedzy co do nabycia udziału w przedmiotowej nieruchomości. **(zeznania pozwanej k. 199v-201, zeznania pozwanego k. 201)**

W dniu 15 lipca 2021 roku pomiędzy H. M., „posiadającą pełnomocnictwa rodziny K.”, zwaną dalej wynajmującą, została podpisana umowa najmu lokalu wolnostojącego o pow. 41,50 m² przy ul. (...) w Ł.. **(kserokopia umowy najmu k. 178-178v)**

Sąd Rejonowy zważył co następuje:

Powództwo nie było zasadne i nie zasługiwało na uwzględnienie, z uwagi na brak legitymacji procesowej czynnej powódki.

Legitymacja procesowa oznacza materialne uprawnienie do występowania w konkretnym procesie cywilnym w charakterze strony. W uzasadnieniu wyroku z dnia 18 stycznia 2000 roku (III CKN 525/98, L.) Sąd Najwyższy wskazał, że „legitymacja procesowa oznacza, że dany podmiot jest uprawniony do występowania w charakterze strony w konkretnym procesie w stosunku do jego przedmiotu”. Stanowisko to zostało podtrzymane w innych orzeczeniach. I tak w postanowieniu z dnia 19 stycznia 2017 roku (I PZ 31/16, L.) Sąd Najwyższy stwierdził m.in., że „legitymacja procesowa jest przesłanką materialnoprawną skuteczności powództwa i oznacza wynikające z przepisów prawa materialnego uprawnienie do występowania w danym procesie w charakterze powoda (legitymacja procesowa czynna), względnie pozwanego (legitymacja procesowa bierna)”. Powód i pozwany muszą więc pozostawać w określonym stosunku materialnoprawnym do przedmiotu procesu cywilnego. Podkreśla się, że legitymacja procesowa nie jest pojęciem prawa procesowego, ponieważ o tym, czy istnieje ona w danej sprawie nie decydują przepisy prawa procesowego, ale przepisy prawa materialnego. Stąd też w judykaturze twierdzi się, że legitymacja procesowa jest kategorią materialnoprawną i powinna być łączona ze stosunkiem prawnym. Koncepcja legitymacji procesowej jako legitymacji materialnej została zaaprobowana w orzecznictwie sądów powszechnych. Przykładowo w wyroku z dnia 23 listopada 2016 roku (I ACa 1908/15, L.) Sąd Apelacyjny w Warszawie wyjaśnił, że legitymacja procesowa jest przesłanką merytoryczną, o której istnieniu przesądzają przepisy prawa materialnego, mające zastosowanie w konkretnym stanie faktycznym, nie zaś przepisy procesowe, jej brak nie prowadzi do odrzucenia pozwu lecz do oddalenia powództwa. W uzasadnieniu wyroku z 13 maja 2016 roku (I ACa 1100/15, L.), podniósł z kolei, że materialna legitymacja po stronie biernej nie jest rodzajem legitymacji „(...) lecz instytucją materialnego prawa cywilnego. Polega bowiem na pozostawaniu przez podmiot powództwa, zwykle będący również stroną procesu, podmiotem stosunku prawnego albo prawa podmiotowego stanowiącego przedmiot sporu, czyli podstawę faktyczną tego roszczenia, które zostało zgłoszone w pozwie”.

W przypadku powództwa o świadczenie, tak pieniężne, jak i niepieniężne, sąd zawsze ustala istnienie między stronami stosunku prawnego. Mamy więc do czynienia z rodzajem legitymacji procesowej, którego źródła upatrywać należy w stosunku prawnym. Przedmiotem procesu będzie zatem stosunek prawny między stronami, na który składają się następujące elementy: podmiot, przedmiot oraz treść, tj. prawa i obowiązki. Brak legitymacji zachodzić będzie wówczas, jeżeli taki stosunek nie istnieje albo istnieje między osobami, z których żadna, bądź jedna nie jest

stroną procesu, którego przedmiotem jest stosunek prawny. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 marca 2013 roku (III CSK 211/12, L.) „przedmiotem procesu, jest przedstawione pod osąd roszczenie procesowe, które nie przesądza obiektywnego istnienia prawa podmiotowego, lecz stanowi jedynie twierdzenie powoda o jego istnieniu. Na to roszczenie składa się dokładnie określone żądanie znajdujące uzasadnienie w powołanych okolicznościach faktycznych. Tak określone żądanie stanowi powództwo”. Innymi słowy żądanie powoda może zostać uwzględnione, jeżeli w procesie zostanie wykazane prawo podmiotowe wynikające z przytoczonych w pozwie podstaw materialnoprawnych.

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznawanej sprawy przypomnienia wymaga, że powódka, występując „jako pełnomocnik rodziny K.” wywodziła swoje roszczenie z umowy, na mocy której W. K. (1) korzystał z lokalu wolnostojącego przy ul. (...) w Ł. na potrzeby prowadzonej działalności gospodarczej w zakresie napraw maszyn włókienniczych, a skierowała je do pozwanych jako spadkobierców W. K. (1). Podkreślić przy tym należy, że w uzasadnieniu pozwu powódka wskazywała, że „udostępniła” lokal bratu, zaś w dokumentach załączonych do akt sprawy i pisma procesowych powódki pojawiało się też stwierdzenie, że W. K. (1) lokal ten „wynajął” w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Powódka wskazywała także, że „zwrot kosztów, o które wystąpiła do W. Sądu, należy się Wspólnocie Mieszkańcowej (...) 24” (k. 67), przecząc tym samym temu aby kwota dochodzona pozwem była jej samej należna. Wreszcie w tym samym piśmie wskazała, że „wyłożyła za brata kwotę 300 zł na zapłatę za centralne ogrzewanie i zwrot miała otrzymać na konto osobiste” (k. 68).

Po pierwsze należy stwierdzić, że powódka nie wykazała by miała prawo tytułować się „pełnomocnikiem rodziny K.”, skoro nie wylegitymowała się stosownymi pełnomocnictwami. Powoływanie się przez powódkę w 2003 roku na pełnomocnictwa od osób ujawnionych w księdze wieczystej jako współwłaściciele nieruchomości musi budzić stanowczy sprzeciw, skoro w dacie sporządzenia „Protokołu przekazania-przejęcia części nieruchomości” osoby wpisane do księgi wieczystej już nie żyły, a nie po wszystkich tych osobach i ich spadkobiercach zostały przeprowadzone postępowania spadkowe, nadto większość pełnomocnictw od spadkobierców obejmowała tylko umocowanie do reprezentowania w sprawie o odzyskanie kamienicy, nie dotycząc zarządu masą spadkową w postaci budynku użytkowego o pow. 41,50 m² przy ul. (...) w Ł.. Wreszcie, powódka nawet nie wskazywała czym pełnomocnikiem miałyby rzekomo być – których dokładnie członków rodziny K.. W tym zakresie należy mieć na względzie przepisy art. 98 i nast. k.c., w tym przepis art. 101 § 2 k.c.

Po drugie, powódka nie wykazała, że pomiędzy nią, bądź pomiędzy osobami które reprezentuje, a W. K. (1), została zawarta umowa, która zobowiązywała zmarłego do zapłaty kwot dochodzonych pozwem. Nie dość, że powódka nie wykazała, że dysponowała stosownym pełnomocnictwem do zawarcia takiej umowy, to przez długi czas nie informowała pozwanych, że W. K. (1) był w rzeczywistości współwłaścicielem przedmiotowej nieruchomości obejmującej budynek użytkowy o pow. ok. 40 m², utrzymując, że korzystał z niego na podstawie umowy najmu.

Powódka nie wykazała także, że to do jej rąk winno być spełnione świadczenie pieniężne objęte pozwem, nie wspominając o tym, że nie wykazała ani podstawy ani wysokości dochodzonego roszczenia.

Należy jeszcze raz podkreślić, że współwłaściciele nieruchomości przy ul. (...) w Ł. ujawnieni w księdze wieczystej, nie tylko zmarli przed wytoczeniem przedmiotowego powództwa, ale jak wynika z przesłuchania samej powódki, nie żyli już na dzień sporządzenia protokołu przekazania-przejęcia zarządu nad częścią nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...), tj. w dniu 30 czerwca 2003 roku, ani też nie żyli na dzień 18 września 2001 roku, kiedy pełnomocnictwo miało być rzekomo udzielone (informacja z zapisu z protokołu przekazania-przejęcia k. 194). Powódka przedstawiła wprawdzie pełnomocnictwa udzielone przez domniemanych spadkobierców J., B., W., L. K. (2) i K. K. (2), jednakże pełnomocnictwa te zostały w większości udzielone powódce do reprezentacji w sprawie o odzyskanie kamienicy położonej przy ul. (...) w Ł., jedynie kilka z nich obejmowało swym zakresem również umocowanie do sprawowania zarządu majątkiem spadkowym. Na rozprawie powódka sama przyznała, że część osób, które udzieliły jej pełnomocnictwa zmarło, zaś nie posiada umocowania do zarządzania przedmiotową nieruchomością od ich następców prawnych. Powódka nie wskazała kręgu aktualnych współwłaścicieli przedmiotowej nieruchomości,

nie przedłożyła również stosownych dokumentów potwierdzających jej umocowanie do zarządu przedmiotową nieruchomością.

Mając na względzie powyższe, Sąd oddalił powództwo w całości.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., zasądzając od powódki na rzecz pozwanej kwotę 287 zł, na którą złożyło się wynagrodzenie zawodowego pełnomocnika w stawce minimalnej 270 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł.

Z tych względów, orzeczono jak w sentencji.